

# Vilkår for Huseier – Bolig



Vilkår av 1. januar 2010

## Innhold

	Side
1. Hvem som er forsikret – sikrede .....	2
2. Hvor forsikringen gjelder .....	2
3. Hva som er forsikret.....	2

### Hoveddekninger

(som gjelder for alle)

4. Brann, vann, innbrudd og annen bygningskade.....	2
5. Erstatningsoppgjør .....	3
6. Naturskade .....	5
7. Huseieransvar .....	6
8. Styreansvar .....	8
9. Rettshjelp .....	9

### Tilleggsdekninger

(som gjelder når det fremgår av forsikringsbeviset)

10. Inventar og løsøre .....	10
11. Fyringsolje.....	10
12. Borettsinnehavers husleietap.....	10
13. Kunstnerisk utsmykking .....	11
14. Antikvarisk merverdi.....	11
15. Byggherreansvar ved rehabilitering .....	11
16. Panthaver.....	11

### Viktige betingelser

(som gjelder for alle dekninger)

17. Forutsetninger, bruksbegrensninger og sikkerhetsforskrifter.....	11
--	----

# Vilkår for Huseier – Bolig

I tillegg til disse vilkår, gjelder Frenedes generelle vilkår.

## 1. Hvem som er forsikret - sikrede

Forsikringen gjelder for

- Forsikringstaker.
- Innehaver av eiendomsrett, panterett eller annen tinglyst sikkerhetsrett i eiendommen
- Annen eier av ting når forsikringstakeren har forsikringsplikt i henhold til lov eller skriftlig avtale.

Forsikringen gjelder også til fordel for innehaver av panterett i løsøre, dersom panthaver har mottatt skriftlig forsikringsattest fra Frende. FAL § 7-1 tredje ledd om medforsikring av panthaver i løsøre gjelder derfor ikke.

## 2. Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder på det sted som er nevnt i Forsikringsbeviset.

Naturskadedekningen gjelder i Norge.

For ting som midlertidig er borte fra forsikringsstedet, gjelder forsikringen i Norden, med inntil kr 1 million.

Forsikringen omfatter likevel ikke:

- Ting på bygge- eller anleggsplass.
- Ting under transport, eller som sikrede har med seg på reise.

Retts hjelp gjelder i Norden.

## 3. Hva som er forsikret

Forsikringen omfatter

### 3.1 Bygning(er)

Som er angitt i forsikringsbeviset. Til bygning medregnes

- Grunnmur, bygningsfundamenter, ledninger og utstyr som er nødvendig og har en bygningsfunksjon.
- Bygningsmessig innredning som nedsenket innvendig tak, lettvegger og vegg til vegg tepper, heiser, rulletrapper, ventilasjonsanlegg, solavskjerming, installasjoner for rombelysning og romoppvarming, sprinkleranlegg, brannvarslingsanlegg og fastmonterte kabler for data, lyd- og bildeoverføring.

### 3.2 Utvendige ledninger

Tilknyttet forsikret bygning med tilknyttet utstyr, som fører elektrisitet, gass eller væske til eller fra bygning, fram til tilknytningspunkt til offentlig ledning, egen brønn, tank eller reservoar. Som tilknyttet utstyr regnes også tank, kum, pumpe i brønn og varmekabler i adkomstveier til bygningen.

### 3.3 Hageanlegg

og gjerde, flaggstang, antenne- og kabel anlegg, solcellepanel, vindgenerator, utvendige varmekabler/-rør omfattes med inntil kr 300.000.

### 3.4 Annet

Forsikringen omfatter også

- Tilbygg, påbygg og andre bygningsmessige endringer i forsikringsåret med inntil 15 % av forsikringssummen.
- Arbeidsredskap, verktøy, inventar og løst tilbehør til eiendommen med inntil kr 100 000.

### 3.5 Forsikringen omfatter ikke

- Utstyr, installasjoner og anlegg (herunder ventilasjonsanlegg) som er montert for produksjons- eller næringsvirksomhet.
- Utvendige ledninger, rør, tanker og kummer, med tilknyttet utstyr, som betjener produksjonsutstyr eller kjøle- og fryseanlegg.
- Utvendige ledninger som benyttes til transport av varer.
- Drens-, jordvarme-, sprednings- eller infiltrasjonsledning og spredegrøft.
- Grunn eller tomtens verdi.
- Veksthus.
- Antikvarisk merverdi.
- Kunstnerisk utsmykking eller merkostnader for urasjonell byggemåte/utstyr.

## Hoveddekninger som gjelder alle som har tegnet Huseierforsikring

Når det fremgår av forsikringsbeviset at Standard er avtalt, omfatter forsikringen dekningene i punkt 4-9.

## 4. Brann, vann, innbrudd og annen bygningsskade

Forsikringen dekker slik plutselig og uforutsett skade som er angitt i punkt 4.1, med de unntak og begrensninger som følger av disse vilkår, de generelle vilkår og Forsikringsavtaleloven.

### 4.1 Skader og tap som omfattes

1. Brann og nedsoting.
2. Lynnedslag og annet elektrisk fenomen.
3. Eksplosjon eller sprengning.
4. Utstrømning fra brannslukningsapparat.
5. Tyveri og hærverk på forsikringsstedet.
6. Utstrømning av væske fra bygningens rørledning med tilknyttet utstyr, vannseng og akvarium ved brudd, lekkasje eller oversvømmelse.
7. Inntregning av vann eller annen væske fra utvendig rørledning.

## Vilkår for Huseier – Bolig

- Overflatevann som trenger inn i bygning direkte fra terreng ved nedbør, snøsmelting eller kjøving når det fører til frittstående vann over laveste gulv. Vann i oppforet gulvkonstruksjon regnes ikke som frittstående vann.
- Inntrengning av vann gjennom åpning eller utetthet oppstått ved erstatningsmessig bygningsskade.
- Brudd på innvendig ledning med tilknyttet utstyr.
- Brudd på utvendig veskeførende del av forsikret bygnings rørledning for vann, fyringsolje eller annen væske.
- Brudd på drengum, septiktank, oljetank og kloakkpumpe/rensetank.
- Brudd på elektrisk ledning.
- Luftfartøy, eller deler av eller fra luftfartøy, som rammer bygning.
- Naturskade dekkes i henhold til egne regler i punkt 6 nedenfor.
- Annen plutselig og uforutsett skade på forsikret bygning.

### Etter en erstatningsmessig skade på forsikret bygning dekkes også

- Oppfylling av pulverapparat.
- Utgifter til utrykning etter utløst innbrudds- eller brannalarm.
- Nødvendige utgifter til riving, rydding, lagring, bortkjøring og destruksjon av verdiløse rester av skadde ting etter erstatningsmessig skade på forsikrede ting både ute og inne. Slike utgifter erstattes med inntil 50 % av forsikringssummen for bygning. Maksimal erstatning er kr 2 millioner, hvis ikke annen maksimal forsikringssum for riv og rydd er avtalt og fremgår av forsikringsbeviset.
- Påførte ekstrautgifter pga. prisstigning i normal reparasjon eller gjenoppføringsperiode med inntil 20 % av forsikringssummen.
- Husleietap i inntil 36 måneder med inntil 20 % av forsikringssummen.
- Merutgifter på grunn av offentlig påbud i samsvar med punkt 5.5 med inntil 50 % av forsikringssummen, og maksimalt kr 2 millioner når bygning er fullverdiforsikret. For 1. risiko forsikring dekkes inntil 25 % av forsikringssummen, og maksimalt kr 500.000

### 4.2 Skader og tap som ikke omfattes

- Svimerker og gnistskader som ikke skyldes brann.
- Tyveri fra lokaler som er åpne for kunder eller publikum.
- Tyveri av ting som befinner seg utendørs.
- Utgifter til utskifting av låser hvor nøkler eller koder er kommet bort.
- Skade som skyldes søl eller kondens uansett årsak.
- Skade på gulv og vegger i bad-/dusrom som skyldes at disse ikke er vanntette.

- Skade som skyldes vann fra bygningens takrenne, utvendig nedløp eller utett forbindelse mellom tak og taksluk til innvendig nedløp.
- Skade ved vanninntrengning gjennom utett bygning. Likevel slik at plutselig og uforutsett skade ved vanninntrengning i bygning dekkes i den utstrekning det følger av punkt 4.1 nr 8 ovenfor.
- Skade som skyldes mangelfull eller sviktende drenering og vann fra drensledning uansett årsak.
- Skade på drensledning.
- Utgifter til tining av utvendig ledning.
- Tap av vann, fyringsolje eller annen væske eller gass.
- Skade som skyldes sopp, råte, bakterier, insekter eller dyr uansett årsak.
- Skade ved hærverk utført i utleide rom av beboer/bruker
- Skade som skyldes tele, setninger, jordtrykk eller utilstrekkelig eller sviktende fundamentering.
- Skade som skyldes materialfeil, konstruksjonsfeil eller uriktig montasje, samt følgeskader av dette med mindre skaden omfattes av punkt 4.1, underpkt 1 -14.
- Skade som alene består av flekker, svinnsprekker, riper, avskallinger og knirk i gulv.
- Punktering av isolerglass, dvs. skade på glass som består i at innfatning for isolerglass er utett.

## 5. Erstatningsoppgjør

Forsikringsavtalelovens § 6-1 gjelder ikke. I stedet gjelder:

### 5.1 Skademelding

Ved skade skal sikrede snarest melde fra til Frende. Brann, innbrudd og hærverk skal i tillegg meldes til politiet.

### 5.2 Hvordan erstatningen blir beregnet

Erstatningen tar utgangspunkt i hva det vil koste å:

- Reparere/utbedre skaden til tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende stand, som før skaden, eller
- Gjenanskaffe tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende ting, etter pris på skadedagen, eller
- Gjenoppføre tilsvarende bygning.

Frende avgjør hvilket av disse alternativene som skal benyttes og hvilken reparatør eller leverandør som velges.

Kontanterstatning vil være lik det beløp Frende må betale for reparasjon/gjenanskaffelse.

Dersom det ikke kan dokumenteres med faktura at arbeidspenger er betalt, erstattes arbeidspenger med 75 % i forhold til normalpriser.

Skadens økonomiske omfang fastsettes ved skjønn dersom sikrede eller Frende krever det. Skjønnets verdsettelse

# Vilkår for Huseier – Bolig

danner øvre økonomiske grense for Frende erstatningsansvar. Utbetaling av erstatning foretas i samsvar med bestemmelsen i vilkårenes pkt. 5.4 og bestemmelsene om skjønn i de generelle vilkår.

## 5.2.1 Fullverdiforsikret bygning

Når bygningen repareres eller gjenoppbygges til samme formål på samme sted (samme g.nr. og b.nr) innen 5 år, gjøres det ikke fradrag for eventuell verdiøkning ved at gammel bygning eller bygningsdel erstattes med ny.

Dersom bygningen velges gjenoppført på et annet sted eller til annet formål og omsetningsverdien av den nye/reparerte bygning blir større enn bygningens omsetningsverdi før skaden, gjøres det fradrag for hele økningen.

Ved fastsettelse av bygningens omsetningsverdi skal det tas hensyn til mulige endringer i avkastning, beliggenhet og andre forhold. Nødvendige beregninger baseres på gjenoppføringsprisen.

## 5.2.2 Førsterisikoforsikret bygning

For en 1.risikoforsikret bygning som repareres eller gjenoppbygges innen 5 år, er erstatningen begrenset til forsikringssummen som er angitt i forsikringsbeviset.

## 5.2.3 Bygning som ikke repareres eller gjenoppføres innen 5 år

For bygning som uansett årsak ikke er reparert eller gjenanskaffet innen 5 år etter skaden, fastsettes erstatningsgrunnlaget etter reglene i punkt 5.2.1 og 5.2.2, men erstatningen er begrenset til nedgang i omsetningsverdi som følge av skaden.

## 5.2.4 Bygning/bygningsdel som står foran riving

Erstatningen beregnes til bygningens brukbare materialer før skade. Rivingsutgifter som ville påløpt uavhengig av skaden, erstattes ikke.

## 5.2.5 Underforsikring ved påbygg som ikke er meldt

Tilbygg, påbygg eller annen forandring som øker verdien på bygningen skal meldes Frende for å unngå underforsikring. Er melding ikke gitt, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom bygningens verdi før og etter tilbygget/forandringen.

## 5.2.6 Husleietap

Tap ved nedgang i husleieinntekt regnes fra skadedag til reparasjon/gjenoppføring har skjedd eller normalt kunne ha skjedd begrenset til maksimalt 36 måneder.

Husleietap beregnes på grunnlag av avtalt leie. Fradrag gjøres for innsparte utgifter og opptjente renter av bygningserstatningen.

For rom til eget bruk beregnes tapet etter markedspris for umøblerte rom.

Økt husleietap ved forlenget byggetid som følge av forbedring, utvidelse eller annen endring, tas ikke med.

Dersom bygningen ikke repareres eller gjenoppføres, er erstatningen begrenset til maksimalt 12 måneder.

## 5.2.7 Hageanlegg

Ved erstatning for beplantning i hageanlegg, beregnes erstatningen lik gjenanskaffelse av tilsvarende ung vekst i gartneri og lignende.

## 5.2.8 Maskiner, inventar og løsøre

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til gjenanskaffelse/reparasjon til samme, eller i det vesentlige samme stand som umiddelbart før skaden inntraff.

Erstatningsgrunnlaget tar utgangspunkt i gjenanskaffelsesprisen før skaden, fratrukket verdien etter skaden. Gjenanskaffelsesprisen settes til hva det på skadedagen ville kostet å gjenanskaffe tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende ny ting.

Når tingens alder utgjør mer enn 30 % av tingens totale sannsynlige brukstid, beregnes maksimal erstatning til gjenanskaffelse eller reparasjon etter følgende formel:

$$(GB/TB) \times P = E$$

GB = Sannsynlig gjenstående brukstid

TB = Sannsynlig total brukstid

P = Gjenanskaffelsespris

E = Erstatning

Ved vurdering av sannsynlig gjenstående og total brukstid, tas det hensyn til forringelse ved elde og bruk og nedsatt bruksverdi. I erstatningen gjøres det fradrag for verdiøkning som skyldes at brukt blir erstattet med nytt når tingen helt eller delvis blir forbedret.

## 5.2.9 Aldersfradrag

Følgende aldersfradrag trekkes selv om bygningen er fullverdiforsikret

- Ved bruddskade på utvendig ledning med tilknyttet utstyr, av annet materiale enn plast, gjøres fradrag med 5 % for hvert år gjenstanden er eldre enn 20 år. Ved bruddskade på bunnledninger, det vil si ledninger som ligger i grunnen under huset, beregnes fradrag på samme måten.
- Ved skade på elektriske installasjoner for temperatur/

# Vilkår for Huseier – Bolig

ventilasjon/VVS gjøres fradrag med 5 % for hvert år gjenstanden er eldre enn 5 år.

- Ved skade på varmtvannsbeholder-/bereder, fyringskjel eller utvendig oljetank, gjøres det fradrag med 5 % for hvert år gjenstanden er eldre enn 5 år.
- Ved skade på innebygde husholdningsapparater/-maskiner inkludert komfyr, kjøle- og frysenskap/-aggregat gjøres fradrag med 10 % for hvert år gjenstanden er eldre enn 5 år.
- Ved skader på annen mekanisk eller elektrisk innretning, maskin, apparat, settes erstatning til nypris for tilsvarende ting med fradrag for verdiforringelse som vurderes på grunnlag av sannsynlig brukstid og slitasje. Fradraget gjøres bare når verdiforringelsen utgjør 30 % eller mer av gjenanskaffelsesprisen.

Aldersfradraget i ovennevnte punkter beregnes av den skadede gjenstand og av kostnader som er nødvendige for å få utført reparasjon av den skadede gjenstand.

## 5.3 Egenandel

### 5.3.1 Egenandel

Fra erstatningsoppgjøret trekkes den egenandel som er angitt i forsikringsbeviset, dersom ikke annet fremgår av pkt. 5.3.2 eller 6.3.

### 5.3.2 Særlig egenandel

Når det gjøres aldersfradrag etter punkt 5.2.9 og dette fradraget minst svarer til avtalt egenandel, trekkes ikke egenandel. Utgjør fradraget mindre enn egenandelen, trekkes kun egenandel.

Ved skade på glassrute er egenandelen kr 5.000.

Ved skade som følge av vind svakere enn storm, trekkes samme egenandel som ved naturskade, jf punkt 6.3 nedenfor, dersom denne er høyere enn avtalt egenandel.

Egenandelen økes med kr 15.000 dersom bygningen i løpet av de siste 24 måneder har vært rammet av samme type skade ved:

- Utstrømming fra bygnings innvendige rørledning ved rust, korrosjon, annen tæring eller slitasje.
- Inntrenging av vann i bygning direkte fra terreng.

Ved skade som følge av vind svakere enn storm, trekkes samme egenandel som ved naturskade, jf punkt 6.3 nedenfor, dersom denne er høyere enn avtalt egenandel.

## 5.4 Utbetaling av erstatning

Erstatning utbetales i takt med reparasjon eller gjenopp-

føring. Det justeres for gjennomsnittlig prisstigning etter byggekostnadsindeksen.

Ved skadeoppgjør kan Frende forhandle med forsikrings-takeren og utbetale erstatning til ham med bindende virkning for sikrede.

Dersom bygning gjenoppføres på annet sted eller til annet formål, eller det skal foretas kontanterstatning, er utbetaling betinget av skriftlig samtykke fra den som har tinglyst eien-domsrett, panterett eller annen tinglyst sikkerhetsrett. Merverdiavgift erstattes når den er betalt, men erstattes ikke hvis den kan fradragsføres i merverdiavgiftsregnskapet.

## 5.5 Merutgifter som følge av påbud fra offentlig myndighet

Ved skade som er dekket av forsikringen, erstattes også nødvendige merutgifter som skyldes påbud om bygningens utførelse gitt fra offentlig myndighet med hjemmel i lov eller offentlig forskrift. Merutgifter som følge av påbud erstattes med inntil 50 % av forsikringssummen, maksimalt kr 2 millioner.

Merutgifter dekkes ved gjenoppføring på:

- Samme byggetomt.
- Annet sted når gjenoppføring på samme byggetomt ikke kan skje på grunn av lovhjemlet inngrep.

### 5.5.1 Forsikringen omfatter merutgifter:

- Til reparasjon/gjenoppføring av bygning. Merutgifter settes til differansen mellom verdien av den forsikrede bygning og verdien av tilsvarende bygning utført i samsvar med påbud.
- Til grunnundersøkelser og fundamentering i forbindelse med gjenoppføring av bygning. Merutgifter beregnes som for en bygning tilsvarende den forsikrede, men utført i samsvar med påbud.
- Som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygning tillates gjenoppført.

Dersom den gjenoppførte bygning er større enn den skadede bygning, beregnes merutgiftene etter forholdet mellom gulv-areal i skadet bygning og gulvareal i gjenoppført bygning.

Med merutgifter menes den andel av utgifter som dokumentert ikke kan dekkes av offentlig myndighet.

Frende kan kreve at påbudet påklages eller selv påklage det.

### 5.5.2 Forsikringen omfatter ikke utgifter:

- Ved påbud som myndighetene har hjemmel for å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

# Vilkår for Huseier – Bolig

- Merutgifter til bygning som er midlertidig eller som står foran rivning, ombygning eller rehabilitering.

## 5.5.3 Gjenoppføringstid

Reparasjon eller gjenoppføring må være avsluttet innen 5 år etter at skaden inntraff. Fristen kan forlenges dersom inngrep fra offentlig myndighet forsinkes eller hindrer byggearbeidet.

## 6. Naturskade

### 6.1 Forsikringen omfatter

Frende dekker skade på brannforsikrede ting i Norge som direkte skyldes naturulykker som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf Lov om Naturskade-forsikring av 16. Juni 1989.

Når den forsikrede ting er bygning, omfattes også utvendige ledninger med tilknyttet utstyr, herunder bygningens dreng- og overvannsledninger, oljetank, septiktank og drengskum frem til offentlig ledning eller brønn som fører elektrisitet eller væske til eller fra bygning. Erstatningen er begrenset til kr 300.000.

Forsikringen omfatter ikke jordvarmeledning, infiltrasjons-/spredeledning eller spredegrøft.

Når den forsikrede ting er våningshus, bolighus eller fritidshus, erstattes også naturskade på hage, hageanlegg, herunder utvendig vannbasseng, gjerde og flaggstang og gårdsplass i tilknytning til bygningen, oppad begrenset til 5 dekar. Tilsvarende erstattes skade på tilførselsveg som ligger innenfor hagen, hageanlegg eller på gårdsplassen.

For andre eiendommer enn våningshus, bolighus og fritidshus omfatter forsikringen skade på utvendig basseng, gjerde og flaggstang med til sammen kr 50.000.

### 6.2 Forsikringen omfatter ikke

Skade på skog eller avling på rot, varer under transport, motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, skip og småbåter og ting i disse, fiskeredskap på fartøy eller i sjøen, utstyr i sjøen for produksjon av fisk, fisk i steng, lås eller dam, utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen, når disse er varer i næringsvirksomhet og befinner seg på land i Norge.

Forsikringen dekker likevel naturulykker på motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, seilbåt og motorbåt, utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen, når disse er varer i næringsvirksomhet og befinner seg på land i Norge.

Skade som alene rammer antenner, skilt, markiser eller lignende.

Skade som umiddelbart skyldes frost, tele, tørke, nedbør, snøtyngde eller isgang.

Skade som skyldes dyr, insekter, bakterie, sopp, råte e.l.

Skade på byggverk/ting i dette når byggverket er oppført etter at det er nedlagt bygge- og deleforbud i medhold av Naturskadelovens § 22.

Utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk eller løvsøre.

Nødvendige redningsutgifter i henhold til Forsikringsavtale-loven for forsikrede ting som er skadet eller direkte truet ved utløst naturulykke, dekkes inntil gjennomføringsprisen/anskaffelsesprisen

### 6.3. Egenandel

I oppgjøret fratrekkes den egenandel som til enhver tid er fastsatt i henhold til Lov om Naturskade-forsikring. Pr.1.1.2008 er egenandelen kr. 8.000.

### 6.4. Andre bestemmelser om naturskade

Blir det etter naturskade på byggverket tinglyst at eiendommen er særlig utsatt for naturskade, jf. Naturskadelovens § 22 og utgiftene til utbedring er 60 % eller mer av gjenoppføringsprisen for skadede byggverk, dekker Frende den økning i skade som nekting av reparasjon eller gjenoppføring medfører.

Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes:

- Svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for.
- Dårlig vedlikehold eller tilsyn.
- At skadelidte kan lastes for at han ikke forebygget skaden eller hindret dens omfang.

Ved avgjørelsen av om erstatningen skal avkortes, skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, hans mulighet for utbedring av mangelen og forholdet ellers.

Forsikringsselskapenes samlede ansvar ved en enkelt naturskade fastsettes av Justisdepartementet. Pr. 1.1.2008 er maksimalbeløpet satt til kr. 12,5 milliarder. Dersom skaden blir større, vil erstatningen bli redusert forholdsmessig.

# Vilkår for Huseier – Bolig

Er det tvil om det foreligger naturskade eller om det er grunnlag for nedsettelse pga svak konstruksjon m.v., kan sikrede eller selskapet kontakte ankenemnda for Statens Naturskadefond. Ankenemndas avgjørelse er endelig og kan ikke ankes.

For øvrig gjelder bestemmelsene i pkt. 4 og 5 også for naturskade.

## 7 Huseieransvar

### 7.1 Forsikringen omfatter

Rettslig erstatningsansvar som sikrede i egenskap av personlig eier av eiendommen(e) angitt i forsikringsbeviset, pådrar seg for person- eller tingskade.

Med personskade forstås skade, sykdom eller død påført en person. Med tingskade forstås tap av eller fysisk skade påført ting (herunder dyr og fast eiendom). Økonomisk tap påført tredjemann som følge av den fysiske skaden Frende erstatter, vil også være dekket.

Forsikringen dekker det økonomiske tap sikrede i henhold til gjeldende erstatningsrett kan bli pålagt å erstatte.

Forsikringen omfatter skader konstatert i forsikringstiden.

### 7.2 Forsikringen omfatter ikke

1. Ansvar som sikrede pådrar seg i annen egenskap enn angitt i punkt 7.1.
2. Ansvar for bygge- og anleggsarbeider utover ordinært vedlikehold av eiendommen(e).
3. Ansvar for personskade som rammer noen som er eller har vært ansatt hos sikrede, når skaden er forårsaket i arbeidsforholdet.
4. Ansvar for skade oppstått ved graving, sprengning, peling, spuntning, riving, ras, jordforskyvning, dambrudd eller setning i grunnen.
5. Ansvar overfor ektefelle, samboer, foreldre, steforeldre, fosterforeldre, svigerforeldre, søsken, barn, stebarn, fosterbarn samt ektefelle og samboere av de som er nevnt. Familieforholdet når skaden voldes, skal legges til grunn.
6. Ansvar som alene bygger på tilsagn, avtale, kontrakt eller garanti, herunder ansvar sikrede endelig må bære fordi sikrede har gitt avkall på sin rett til regress.
7. Ansvar som sikrede pådrar seg ved forurensning. Likevel dekkes sikredes ansvar dersom årsaken til skaden er plutselig og uforutsett.
8. Ansvar for skade på ting forårsaket av sopp og råte, eller på grunn av langsom inntrengning av fuktighet.

9. Ansvar for formuesskade, dvs økonomisk tap som ikke er en følge av en ting- eller personskade.

### 7.3 Sikredes plikter ved et skadetilfelle.

Erstatningskrav som reises mot sikrede, eller som forventes å bli reist, skal snarest meldes til Frende.

Uten Frendes samtykke må ikke sikrede innrømme erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav. Sikredes innrømmelser overfor skadelidte binder ikke Frende.

Er det overhengende fare for at et forsikringstilfelle vil inntreffe, eller er et forsikringstilfelle inntrefft, skal sikrede gjøre det som med rimelighet kan ventes av ham eller henne for å avverge eller begrense tapet.

Må sikrede forstå at Frende kan få et regresskrav mot tredjeperson, skal sikrede gjøre det som er nødvendig for å sikre kravet inntil Frende selv kan vareta sitt tarv.

Sikrede plikter for egen regning:

- Å gi Frende alle opplysninger og dokumenter som er tilgjengelig for sikrede og som Frende trenger for å vurdere ansvar og utbetale erstatning.
- Å utføre de undersøkelser Frende finner nødvendig.
- Å møte ved forhandlinger eller rettergang.

### 7.4 Frendes plikter ved et skadetilfelle.

Dersom kravet overstiger egenandelen og ansvaret omfattes av forsikringen, påtar Frende seg å:

- Utrede om erstatningsansvar foreligger.
- Forhandle med skadelidte.
- Betale den erstatning som overstiger egenandelen.
- Betale de nødvendige omkostninger for avgjørelse av erstatningsspørsmålet.

Fremsettes krav om erstatning direkte mot Frende, skal Frende varsle sikrede uten ugrunnet opphold og holde sikrede underrettet om den videre behandling av kravet. Frendes innrømmelser overfor skadelidte binder ikke sikrede.

### 7.5 Utbetaling av erstatning

Frende har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

Er Frende villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper.

Selv om forsikringssummen overskrides, betales de

# Vilkår for Huseier – Bolig

kostnader som på forhånd er godkjent av Frende, samt renter av idømt erstatningsbeløp som omfattes av forsikringen.

Hvis erstatningsansvaret dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken. Det samme gjelder dersom erstatningsansvaret overstiger forsikringssummen. Forsikringstakers utgifter til egen advokat/rettshjelper eller sakkyndig dekkes kun i den utstrekning dette på forhånd er avtalt med Frende.

## 7.6 Forsikringssum og egenandel

Forsikringssummen er kr 10 millioner pr skadetilfelle, og kr 20 millioner samlet pr forsikringsår.

Egenandelen er kr 5.000 pr skadetilfelle, med mindre høyere egenandel fremgår av forsikringsbeviset.

Alle skader som skyldes samme ansvarsutløsende forhold, handling eller unnlattelse, eller som har sin årsak i en sammenhengende kjede av hendelser, skal regnes som ett skadetilfelle og reguleres av vilkårene på det tidspunkt da første skade konstateres. Har flere sikrede medvirket til en skade, regnes også dette som ett skadetilfelle.

## 8. Styreansvar

### 8.1 Forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter sikredes personlige, rettslige erstatningsansvar for formuesskade, som sikrede volder i egenskap av medlem eller varamedlem av styret i det sameie eller borettslag som er nevnt i forsikringsbeviset.

Med formuesskade menes økonomisk tap som ikke er en følge av skade på person eller ting.

Forsikringen omfatter krav mot sikrede som fremmes i forsikringstiden og er begrunnet i en handling eller unnlattelse som sikrede har foretatt i forsikringstiden.

Forsikringen omfatter også erstatningskrav som blir varslet eller fremsatt etter at sikredes funksjon som styremedlem er opphørt, forutsatt at kravet grunner seg på handlinger eller unnlattelser foretatt før opphørstidspunktet.

### 8.2 Forsikringen omfatter ikke

1. Formuesskade som følge av forurensning eller deponering av avfall.
2. Formuesskade voldt ved underlag, tyveri, bedrageri, utroskap eller annet uredelig forhold angitt i straffelovens kap 24 og 26.

3. Formuesskade voldt ved ærekrenkelses etter Lov om skadeerstatning § 3-6
4. Formuesskade som skyldes at sikrede har forsømt å tegne, eller holde i kraft adekvate forsikringsordninger.
5. Erstatningskrav mellom noen som er sikret under samme forsikring.
6. Ansvar overfor samboer, ektefelle, barn og andre medlemmer av sikredes husstand.
7. Ansvar som alene grunner seg på tilsagn, avtale, kontrakt eller garanti og som går utover hva som følger av alminnelige rettsregler.
8. Ansvar sikrede må bære fordi han har gitt avkall på sin rett til regress.

### 8.3. Sikredes plikter ved et skadetilfelle.

Erstatningskrav som reises mot sikrede, eller som forventes å bli reist, skal snarest meldes til Frende.

Uten Frendes samtykke må ikke sikrede innrømme erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav. Sikredes innrømmelser overfor skadelidte binder ikke Frende.

Er det overhengende fare for at et forsikringstilfelle vil inntreffe, eller er et forsikringstilfelle inntruffet, skal sikrede gjøre det som med rimelighet kan ventes av ham eller henne for å avverge eller begrense tapet. Må sikrede forstå at Frende kan få et regresskrav mot tredjeperson, skal sikrede gjøre det som er nødvendig for å sikre kravet inntil Frende selv kan vareta sitt tarv.

Sikrede plikter for egen regning:

- Å gi Frende alle opplysninger og dokumenter som er tilgjengelig for sikrede og som Frende trenger for å vurdere ansvar og utbetale erstatning.
- Å utføre de undersøkelser Frende finner nødvendig.
- Å møte ved forhandlinger eller rettergang.

### 8.4 Frendes plikter ved et skadetilfelle.

Dersom kravet overstiger egenandelen og ansvaret omfattes av forsikringen, påtar Frende seg å:

- Utrede om erstatningsansvar foreligger.
- Forhandle med skadelidte.
- Betale den erstatning som overstiger egenandelen.
- Betale de nødvendige omkostninger for avgjørelse av erstatningsspørsmålet.

Fremsettes krav om erstatning direkte mot Frende, skal Frende varsle sikrede uten ugrunnet opphold og holde sikrede underrettet om den videre behandling av kravet. Frendes innrømmelser overfor skadelidte binder ikke sikrede.

# Vilkår for Huseier – Bolig

## 8.5 Utbetaling av erstatning

Frende har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

Er Frende villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper.

Selv om forsikringssummen overskrides, betales de kostnader som på forhånd er godkjent av Frende, samt renter av idømt erstatningsbeløp som omfattes av forsikringen.

Hvis erstatningsansvaret dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken. Det samme gjelder dersom erstatningsansvaret overstiger forsikringssummen.

Forsikringstakers utgifter til egen advokat/rettshjelper eller sakkyndig dekkes kun i den utstrekning dette på forhånd er avtalt med selskapet.

## 8.6 Forsikringssum og egenandel

Forsikringssummen er kr 1 millioner pr skadetilfelle og samlet pr forsikringsår. Det er ingen egenandel.

## 9. Rettshjelp

### 9.1 Forsikringen omfatter

Utgifter til rettshjelp når sikrede er part i tvist i egenskap av personlig eier av eiendommen(e) angitt i forsikringsbeviset.

Tvisten må ha oppstått mens forsikringen var i kraft. Rettshjelputgifter dekkes ikke dersom sikrede ved forsikringens ikrafttreden var kjent med det som senere ble tvistegrunnlag og forsto eller måtte forstå at tvisten kunne oppstå.

Dersom den forsikrede faste eiendom blir solgt og forsikringen i Frende opphørte i forbindelse med salget, dekkes likevel tvist hvor sikrede er part i egenskap av selger.

Ved kjøp av ny bolig som sikrede ennå ikke har flyttet inn i og tegnet egen forsikring på, dekkes også tvist med selger dersom nåværende bolig var forsikret i Frende på kjøpstidspunktet.

Forsikringen omfatter tvist som kan føres for de alminnelige domstoler. Ved tvist som etter lov eller avtale skal avgjøres ved voldgift, dekkes rettshjelp i den utstrekning dette ville vært dekket for de alminnelige domstoler.

Dersom saken føres for særdomstol, jf. Domstolslovens § 2, men kunne vært ført for de alminnelige domstoler, dekkes likevel rettshjelputgifter.

### 9.2 Følgende utgifter omfattes

Ved en rettsbehandling omfatter forsikringen rimelige og nødvendige rettshjelpsutgifter til advokat, registrert rettshjelper jf. Domstollovens § 218, retten, advokatmekler godkjent av advokatforeningen og sakkyndige.

Ved hovedforhandling og bevisopptak, dekkes også utgifter til vitner.

Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, dekkes bare dersom utgiftene på forhånd er godkjent av Frende.

Idømte saksomkostninger dekkes ikke. Rettsgebyr i ankeinstans dekkes heller ikke. Bestemmelsen om anke gjelder også ved bruk av andre rettsmidler.

Tilkjente saksomkostninger går til fradrag i erstatningen. Likevel erstattes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.

Inngås det forlik som innebærer at sikredes krav i det vesentlige er tatt til følge, eller etter at sikrede ved dom har blitt tilkjent saksomkostninger, må sikrede på forhånd ha godkjenning fra Frende dersom det skal avtales i forliket at hver av partene skal bære sine egne omkostninger. Uten slik godkjenning fra Frende, går tilkjente saksomkostninger i dommen til fratrukk i erstatningen.

### 9.3 Forsikringen omfatter ikke

1. Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv, herunder styreoppdrag.
2. Tvist som gjelder annen fast eiendom enn den forsikrede eiendom.
3. Tvist i saker hvor sikrede er part i egenskap av å være selger av boligen og sikrede har tegnet eierskifteforsikring på boligen.
4. Tvist som har sammenheng med separasjon skilsmisse, barnefordeling, samværsrett, farskap, arv, omstøtelse, underholdsbidrag, bodeling, oppløsning av det økonomiske fellesskap etablert av samboende og oppløsning av husstandsfellesskap, samt skiftesaker.
5. Tvist som alene hører inn under namsmyndighetene, jf. Tvangslovens § 2-1, bortsett fra tvist i husleieforhold knyttet til forsikret bolig.
6. Tvist som gjelder vekselsak, inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs eller akkordforhandling dersom sikrede er konkurs- eller akkordskyldner.

## Vilkår for Huseier – Bolig

7. Straffesak, ærekrenkelsessak og erstatningskrav i slike saker når sikrede er mistenkt, siktet eller saksøkt.
8. Tvist om erstatning etter lov om skadeserstatning § 3-3 (visse personlige krenkinger), § 3-5 b (oppreisning) og § 3-6 (krenking av privatlivets fred).
9. Tvist som gjelder forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når klageadgang er fullt utnyttet. Utgifter pådratt før søksmål ble reist, dekkes ikke.
10. Tvist om advokatsalær eller utgifter til sakkyndige.
11. Tvist mellom sameiere. Likevel dekkes tvist mellom eiere av ulike eierseksjoner i samme sameie.
12. Tvist som kan behandles ved offentlige eller bransjeoppnevnte klageorgan, som FKK, Forbrukertvistutvalget osv. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når klageadgang er fullt utnyttet. Utgifter pådratt før søksmål ble reist, dekkes ikke.
13. Utgifter pådratt før tvist er oppstått, og tvist oppstått før forsikringen trådte i kraft.

### 9.4 Forsikringssum og egenandel

Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til kr 250 000 selv om det er flere parter på samme side. Dette gjelder også om partene har rettshjelpforsikring i forskjellige selskap, eller om den/de sikrede har rettshjelpforsikring i forskjellige selskap, eller om den/de sikrede har rettshjelpdekning under flere forsikringer i ett eller flere selskap.

Uforsikrede parter holdes utenfor ved erstatningsberegningen

Frendes ansvar er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, dersom utgiftene ikke er godkjent av Frende på forhånd.

Egenandel er kr 10 000 med tillegg av 20 % av det overskytende pr tvist. Det trekkes bare en egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.

### 9.5 Erstatningsoppgjør

Vil sikrede kreve å få dekket utgifter til juridisk bistand under rettshjelpforsikringen, skal kravet meldes til Frende uten ugrunnet opphold, og senest ett år etter at advokat er engasjert. Kravet skal meldes skriftlig.

Meldefristen ved tvist som gjelder offentlige forvaltningsvedtak, regnes fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandling er fullt utnyttet. Ved tvister som alene hører inn under en særdomstol, regnes meldefristen fra det tidspunkt hvor saken bringes inn for de alminnelige domstoler.

Sikrede velger selv en advokat som etter sakens art og sikredes bosted er egnet for oppdraget. Er det flere parter

på samme side med likeartede interesser, kan Frende kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand.

Sikrede plikter å begrense utgiftene til rettshjelp, og bærer selv omkostninger som ikke anses rimelige og nødvendige. Før saksanlegg dekker forsikringen rimelige og nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner. Etter saksanlegg dekkes utgifter som etter rettens skjønn var nødvendige for å få saken betryggende utført, jf Tvistelovens § 20-5.

Frende kan kreve å bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves dekket under forsikringen.

Sikrede skal informere Frende om hvilke utgifter som er påløpt under eventuell behandling i særdomstol eller under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak. Ved krav om oppgjør har Frende den samme rett som sikrede til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Før endelig oppgjør foretas, kan Frende kreve dokumentert at egenandel er betalt. Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges Den Norske Advokatforening.

Frende kan kreve at sikrede forelegger spørsmål om salær til egen advokat for retten i henhold til Tvistelovens § 3-8. Salær avregnes maksimalt 2 ganger i året overfor advokaten.

## Tilleggsdekninger som gjelder når det fremgår av forsikringsbeviset

Det fremgår av det enkelte forsikringsbevis om din forsikring omfatter dekningene nedenfor.

For tilleggsdekningene gjelder bestemmelsene i pkt 1-5 ovenfor, med de endringer som følger av vilkårene som er inntatt i de enkelte tilleggsdekninger. I tillegg gjelder Frendes generelle vilkår.

## 10. Inventar og løsøre

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, utvides dekningen for arbeidsredskap, verktøy, inventar og løst tilbehør til eiendommen i pkt 3.4 annet strekpunkt, til den forsikringssum som er angitt i forsikringsbeviset.

## 11. Fyringsolje

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, utvides pkt 3.4 til også å omfatte fyringsolje og gass for oppvarming oppbevart i godkjente lagertanker på forsikringsstedet.

## Vilkår for Huseier – Bolig

### 12. Borettsinnehavers husleietap

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, gjelder dekningen til fordel for innehaveren av boretten til den skadde leilighet.

Forsikringen dekker borettsinnehaverens tapte bruksmulighet av leiligheten når denne er ubeboelig som følge av erstatningsmessig skade.

Ved erstatningsmessig skade erstattes tapt husleieinntekt inntil 24 måneder dersom adkomsten eller bruken av forsikringsstedet er fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av midlertidige skadeforebyggende tiltak eller selve skaden. Dette gjelder også selv om skade ikke er utløst, dersom sikredes eiendom er direkte og alvorlig truet.

Tap av egen bolig regnes fra skadedag til reparasjon/gjenoppføring har skjedd eller normalt kunne ha skjedd.

Erstatning kommer til utbetaling etter hvert som inntekten ville ha kommet. For bebodde leiligheter beregnes avbruddstapet på grunnlag av gjeldende markedspris for umøblert bolig/rom. Erstatningen beregnes for det tidsrom boligen er ubeboelig som følge av bygningsskade, begrenset oppad til en ansvarstid på 24 måneder. Til fradrag kommer spart husleieutgift til borettslaget.

Frende dekker ikke økning i tap som skyldes at bygningen eller boligen ikke føres tilbake til samme stand som før skaden eller for økning i tap som skyldes disposisjoner gjort av borettslaget, borettsinnehaveren, et husstandsmedlem eller borettsinnehaverens eventuelle leietaker.

### 13. Kunstnerisk utsmykking

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, utvides pkt 3.4 til også å omfatte skade på kunstnerisk utsmykking med inntil kr 200.000.

Erstatning for kunstnerisk utsmykking er begrenset til gjenanskaffelseskostnadene for tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende utsmykking.

### 14. Antikvarisk merverdi

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, utvides pkt 3.4 til også å omfatte antikvarisk merverdi.

Utbetaling av erstatning er betinget av at beløpet anvendes til restaurering av skadde partier eller anskaffelse av annen antikvarisk bygning.

### 15. Byggherreansvar ved rehabilitering

#### 15.1 Forsikringen omfatter

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, utvides huseieransvarsdekningen i punkt 7 ovenfor til å omfatte rettslig erstatningsansvar som sikrede i egenskap av privat byggherre pådrar seg ved rehabilitering av eiendommens bygningskropp.

Forsikringen dekker skade på person og ting som konstateres inntil ett år etter at arbeidet er overtatt av byggherren.

#### 15.2 Forsikringen omfatter ikke

1. Ansvar som byggherre for påbygging av forsikret eiendom og bygging av nye bygg.
2. Personskade i forbindelse med bruk, behandling eller sanering av bygning eller ting som inneholder asbest eller PCB.
3. Skade på egen eiendom
4. Sikredes ansvar overfor entreprenør, håndverker eller andre som deltar i arbeidet.

#### 15.3 Forsikringssum og egenandel

Forsikringssummen er kr 10 millioner pr skadetilfelle og samlet pr forsikringsår.

Egenandelen er kr 5.000 pr skadetilfelle. For skade som skyldes sprøytemaling, sandblåsing og spyling under høytrykk utendørs, er egenandelen 10 % av erstatningsansvaret, minimum kr 10 000 og maksimum kr 150 000.

#### 15.4 Øvrige bestemmelser

For øvrig gjelder bestemmelsene i punkt 7 ovenfor.

### 16. Panthaver

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, er forsikringen utvidet til også å gjelde til fordel for registrert panthaver i eiendommen.

### Viktige betingelser som gjelder for alle deknings

### 17. Forutsetninger, bruksbegrensninger og sikkerhetsforskrifter

Erstatning etter denne Huseierforsikringen er betinget av at vi har fått oppgitt riktige opplysninger om den risiko som er forsikret, at bruksbegrensninger ikke er overtrådt og at sikkerhets-forskriftene er overholdt.

# Vilkår for Huseier – Bolig

## 17.1 Endring av risiko

I forsikringsbeviset fremgår det hvilke opplysninger Frende har lagt til grunn for å beregne premien. Frendes ansvar reduseres forholdsmessig ved forsikringstilfeller som skyldes at disse forut- setningene for premieberegningen ikke er overholdt og det ikke er tatt rimelige skritt for å varsle Frende om endringene. Erstatningen vil i slike tilfeller bli redusert til det som svarer til forholdet mellom den premien som er betalt og den premien som skulle vært betalt. Se Forsikringsavtaleloven (FAL) § 4-7.

## 17.2 Bruksbegrensninger

Bygningsforsikringen er tegnet med forbehold om at boligen er bebodd (ikke fraflyttet) og at den benyttes til beboelse. Boligen regnes som fraflyttet når den ikke lenger brukes fast og en vesentlig del av innbo og løsøre er fjernet. Forsikringen omfatter ikke forsikringstilfelle som skyldes brudd på disse bruksbegrensningene, dersom sikrede visste eller burde vite om endringen i risikoen. Se FAL § 4-6. Skade som skyldes brann eller naturskade dekkes likevel også på fraflyttet bolig.

## 17.3 Sikkerhetsforskrifter

For denne Huseierforsikringen gjelder følgende sikkerhetsforskrifter:

### 17.3.1 Sikring mot brann-, vann- snø- og frostskaide

1. Bygningen skal ha røykvarsler og slokkeutstyr i samsvar med brannforskriftene.
2. Hovedstoppekran skal avstenges dersom bygningen er ubebodd sammenhengende i mer enn 1 måned.
3. Elektro- og VVS-arbeider skal utføres av autorisert håndverker. Det samme gjelder annet arbeid som i henhold til lov eller forskrift kreves utført av autorisert håndverker.
4. Utvendig sluk skal holdes fritt for rusk og lignende slik at tilstopping unngås.
5. Innvendig sluk og vannlåser skal rengjøres ved behov og minimum 2 ganger per år.
6. Bygningen skal være tilstrekkelig oppvarmet slik at frostskaide unngås.
7. Snø skal fjernes fra tak, balkong og terrasse før snømengden overstiger bygningens bæreevne eller skaper risiko for vanninntrenging. Snørydding må tilpasses forventet snøfall ut fra værvarsel, årstid og sted.

### 17.3.2 Sikring mot tyveri m.v.

1. Dører skal låses og vinduer lukkes dersom ingen er til stede i bygningen. Vindu i luftstilling anses ikke lukket.
2. Nøkler skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

### 17.3.3 Sikring mot annen bygningskaide

1. Forsikret bygning med tilknyttet utstyr skal vedlikeholdes slik at bygningens tilstand til enhver tid tilfredsstillende de samme byggetekniske krav som lå til grunn for byggetillatelsen, samt senere spesifikke pålegg gitt av offentlig myndighet.

## 17.4 Grov uaktsomhet

Har sikrede grovt uaktsomt fremkalt forsikringstilfellet, kan Frendes ansvar settes ned eller falle bort, jf Forsikringsavtalelovens § 4-9.

## 17.5 Identifikasjon

Sikredes rett til erstatning kan reduseres eller falle bort som følge av handlinger eller unnlater fra:

- Sikredes ektefelle, som bor sammen med sikrede, eller fra personer som sikrede lever sammen med i et fast etablert forhold.
- Andre som med sikredes eller forsikringstakers samtykke er ansvarlig for boligen.